

Souhrnná teritoriální informace:

Albánie

Zastupitelský úřad 12. 6. 2023 21:49

Albánie patří mezi nejchudší evropské státy s rozvíjející se ekonomikou, s významným podílem zemědělství a cestovního ruchu. Státním útvarem je parlamentní republika. Exekutivní moc má vláda, zejména pak její předseda. Albánie je od roku 2014 kandidátskou zemí EU, přístupová jednání byla zahájena v červenci 2022.

Albánská ekonomika má nevyváženou strukturu, a proto je do velké míry závislá na vnějších vlivech. Hlavní podíl na tvorbě HDP má zemědělství a turistika. Exportní výkonnost je slabá, exportuje se pouze 30 % vytvořeného zboží a služeb. Dovoz zboží je dvakrát vyšší než vývoz. Největším obchodním partnerem je EU. Pasivní saldo obchodní bilance promítající se do běžného účtu platební bilance vyrovnávají příjmy ze služeb v oblasti cestovního ruchu a remitence Albánců pracujících v zahraničí (zejména EU a GB), které tvoří 15 % HDP. Hlavním nerostným bohatstvím země je ropa, měď a další barevné kovy. Klíčové a perspektivní sektory albánské ekonomiky pro rozvoj jsou zemědělství, turistika, dopravní infrastruktura, obnovitelná energetika a těžba nerostných surovin.

Českým firmám se otevírají příležitosti v oblasti rekonstrukce železnic a jejich vozového parku, inteligentních systémů silniční dopravy, výstavby nových letišť a přístavů. Další příležitosti se nabízejí v sektoru energetiky, kde dochází k rozvoji solárních a větrných elektráren, a dále v dodávkách strojů a zařízení pro důlní a těžební průmysl.

Potenciál dlouhodobého růstu je limitován masivním odlivem kvalifikované pracovní síly do zahraničí a neschopností státních struktur kontrolovat šedou ekonomiku, která činí až 50 % HDP. Země se potýká s vysokou mírou korupce a slabou vymahatelností práva. Podnikatelské prostředí je komplikované, silné propojení politiky a místních firem znevýhodňuje zahraniční konkurenci v obchodě i investicích. Ke vstupu na trh je pro českou firmu nezbytný zkušený a obchodně i politicky vlivný místní partner.

Válka na Ukrajině nemá na albánskou ekonomiku výraznější vliv (kromě nárůstu inflace), protože Albánie nebyla závislá na ruských energiích a její obchod s Ruskem byl zanedbatelný. S poklesem HDP v pandemickém roce 2020 se ekonomika vyrovnala zvýšením investic státu na úkor svého zadlužení. Nárůst dluhu však není natolik výrazný, že by mohl ovlivnit úvěrové riziko země. V roce 2022 ekonomika zaznamenala podle údajů vlády hospodářský růst ve výši 4,8 % (EIU 3,7 %), pro rok 2023 se očekává hospodářský růst ve výši 4,1 % (vláda), resp. 2,4 % (EIU). Průměrná inflace za rok 2022 byla ve výši 6,7 %, na rok 2023 odhaduje vláda průměrnou inflaci ve výši 3,6 % (EIU 5 %). Nezaměstnanost v roce 2023 a dalších letech mírně poklesne.

Základní údaje		
Hlavní město	Tirana	
Počet obyvatel	2,76 mil.	
Jazyk	albánština	
Náboženství	islám (60 %), katolíci (10 %), pravoslavní (7 %)	
Státní zřízení	parlamentní republika	
Hlava státu	Bajram Begaj	
Hlava vlády	Edi Rama	
Název měny	albánský lek (ALL)	
Cestování		
Časový posun	ne	
Kontakty ZÚ		
Velvyslanec	Mgr. Karel Urban	
Ekonomický úsek	Ing. Petr Vlk	
Konzulární úsek	Mgr. Monika Kazdová	
CzechTrade	ne	
Czechinvest	ne	
Ekonomika		2022
Nominální HDP (mld. USD)	18,71	
Hospodářský růst (%)	3,7	
Inflace (%)	6,70	
Nezaměstnanost (%)	7,60	

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Název státu: Albánská republika (Republika e Shqipërisë)

Albánie je unitární stát a parlamentní republika. Její politický systém určuje ústava přijatá v roce 1998. Exekutivní moc má vláda a její předseda. Předseda vlády je nejsilnější a nevlivnější osobou v albánské politice. Formální hlavou státu je prezident. Je volený parlamentem, a to tajným hlasováním a bez rozpravy, většinou tří pětín všech členů parlamentu. Jeho funkční období trvá 5 let. Jeden kandidát může být zvolen maximálně na dvě po sobě jdoucí funkční období. Formálně je prezident též vrchním velitelem armády. Jmenuje předsedu vlády. Legislativní pravomoc má parlament, jehož 140 poslanců je voleno každé čtyři roky. Parlament je jednokomorový.

Od roku 1991 je politický systém demokratický, pluralitní a vícestranický. Limit pro vstup do parlamentu pro stranu i koalici je 1 %. Právo volit má každý občan Albánie, který dosáhl věku 18 let. Soudní systém je nezávislý na výkonné a zákonodárné moci. Od roku 24. 7. 2022 je prezidentem Bajram Begaj. Od roku 2013 je premiérem předseda Socialistické strany Albánie Edi Rama (v roce 2021 získal v pořadí třetí mandát po sobě).

Od roku 1991 vedly všechny vlády pouze dvě strany, buď středolevá, proevropská, sociálnědemokratická strana - Socialistická strana Albánie (Partia Socialiste e Shqipërisë), nebo středopravá, liberálně-konzervativní a proevropská Demokratická strana Albánie (Partia Demokratike e Shqipërisë). V současné době je vládní stranou Socialistická strana Albánie (SP), která má absolutní většinu v parlamentu a ovládá i jednotlivé regiony. SP vládne již třetí volební období po sobě (poslední volby byly v dubnu 2021). Opozice je roztříštěná, a proto se dá předpokládat, že SP vyhraje i parlamentní volby v roce 2025.

Složení vlády:

- 1 předseda vlády – Edi Rama (SP)
- 1 místopředsdkyně vlády a ministryně infrastruktury a energetiky – Belinda Balluku (SP)
- 1 ministryně pro Evropu a zahraniční věci – Olta Xhaçka (SP)
- 1 ministr vnitra – Bledi Çuçi (SP)
- 1 ministr obrany – Niko Peleshi (SP)
- 1 ministryně financí a hospodářství – Delina Ibrahimaj (SP)
- 1 ministr spravedlnosti – Ulsi Manja (SP)
- 1 ministryně zdravotnictví a sociální ochrany – Ogerta Manastirliu (SP)
- 1 ministryně turistiky a životního prostředí – Mirela Kumbaro (SP)
- 1 ministryně zemědělství a rozvoje venkova – Frida Krifca (SP)
- 1 ministryně školství a sportu – Evis Kushi (SP)
- 1 ministryně kultury – Elva Margariti (SP)

státní ministři:

- 1 státní ministryně pro mládež a děti – Bora Muzhaqi (SP)
- 1 státní ministryně pro ochranu podnikání – Edona Bilali (SP)
- 1 státní ministryně pro vztahy s parlamentem - Elisa Spiropali (SP)
- 1 státní ministryně pro normy a služby - Milva Ekonomi (SP)
- 1 státní ministryně pro vyjednávání s EU - Majlinda Dhuku

1.2 Zahraniční politika země

Vzhledem k velikosti a geografické poloze Albánie se její zahraniční politika v podstatě redukuje na region a euroatlantický prostor. Vliv Ruska je marginální, Albánie se jednoznačně orientuje na EU i USA. Od roku 2009 je Albánie členem NATO. Hlavní prioritou zahraniční politiky vlády je budoucí členství v Evropské Unii. V roce 2009 požádala Albánie o členství v EU, od roku 2014 je kandidátskou zemí. V březnu 2020 vydala Rada EU politický souhlas se zahájením přístupových rozhovorů, první mezivládní přístupová konference se uskutečnila v červenci 2022.

Z okolních zemí, zejména pak ze šestice zemí západního Balkánu, má Albánie nejužší vztahy s Kosovem. Obě země prohlubují ekonomickou integraci (společná celnice v přístavu Durres, propojení energetických rozvodných sítí, projekt budoucího železničního spojení), v politické oblasti je Albánie silným zastáncem integrace Kosova do EU a normalizace jeho vztahů se Srbskem. Případná "unie" s Kosovem však není na pořadu dne a albánské politické autority se od podobných nacionalistických snah o vytvoření "Velké Albánie" distancují.

Velmi dobré vztahy má Albánie se Severní Makedonií, obě země usilují o vstup do EU a navzájem se v tomto úsilí podporují. Rozvíjí se vzájemná příhraniční spolupráce, v plánu je propojení železničních sítí. V posledních letech se zlepšily vztahy k Srbsku, které se Albánie snaží přesvědčit, aby narovnal své vztahy s Kosovem. Intenzivní byla vždy relace s Řeckem, kde významný faktor představuje řecká menšina v Albánii a velký počet albánských migrantů v Řecku (neoficiálně až milion osob). Vztahy však v poslední době stagnují s ohledem na nevyřešené majetkoprávní nároky řecké menšiny v Albánii.

V hospodářské oblasti je nejdůležitějším partnerem Itálie, která se na albánském zahraničním obchodě podílí 55 %. Rozhodující je italský vliv na kulturu a školství, nezanedbatelný na reformu a modernizaci ozbrojených sil.

V posledních letech se výrazně rozvíjejí vztahy s Tureckem, které se snaží prostřednictvím hospodářské spolupráce postupně získávat v zemi svůj vliv z doby otomanské nadvlády. Turecko za posledních 20 let v zemi investovalo přes 1 mld. USD, zejména do bank, energetiky, telekomunikací, stavebnictví a školství. Bylo též jedním z největších dárců humanitární pomoci po tragickém zemětřesení v roce 2019 a výrazně pomohlo albánskému zdravotnictví během pandemie covidu-19. Počátkem roku 2021 byla podepsána "Dohoda o strategickém partnerství" a řada dílčích dohod o spolupráci v oblastech stavebnictví, infrastruktury, zdravotnictví, školství a kultury. Rozvíjí se též spolupráce v oblasti obrany. Turecko je čtvrtým největším albánským obchodním partnerem. Prohlubující se vztahy s Tureckem sice mohou vzbudit na straně EU zvýšenou pozornost, na strategické priority albánské zahraniční politiky by však neměly mít vliv.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel Albánie byl k 1. 1. 2023 podle odhadů Národního statistického úřadu (INSTAT) 2 761 785 osob, což je o cca 1,1 % méně, než v roce 2022. Je to již šestý rok po sobě, co počet obyvatel klesá (průměrný úbytek činí 0,7 %), zejména v důsledku ekonomické migrace do zahraničí. V roce 2022 emigrovalo 46 460 mladých osob, což je o 10,5 % více než v roce 2021. Za posledních 10 let přesáhl počet osob, co opustily Albánii 700 tis. Hustota obyvatel: 99 obyvatel/km². Roste podíl důchodců (65+) na práce schopném obyvatelstvu (16–65) a klesá podíl dětí a mládeže (1–14).

Největší města:

- 1 Tirana - 540 tis.
- 1 Durrës - 200 tis.
- 1 Fier - 125 tis.
- 1 Vlorë - 117 tis.
- 1 Elbasan - 116 tis.
- 1 Shkodra - 96 tis.
- 1 Korçë - 88 tis.

Věkový průměr:

- 1 38,2 let, za posledních deset let vzrostl o 5,2 let.

Poměr pohlaví:

- 1 muži: 49,9 %
- 1 ženy: 50,1 %

Většina obyvatel žije ve městech (57,8 %).

Předpoklad dožití při narození: muži 77,4 let, ženy 80,5 let.

Národnostní složení:

- 1 98,76 % Albánci
- 1 0,54 % Řekové
- 1 0,15 % Makedonci
- 1 0,14 % Romové
- 1 0,02 % Turci

Náboženské složení:

- 1 56,70 % muslimové - sunité
- 1 2,09 % muslimové-bektašisté
- 1 10,03 % katolíci
- 1 6,75 % pravoslavní
- 1 5,49 % věřící bez udání příslušnosti ke konkrétnímu náboženství
- 1 2,50 % ateisté
- 1 13,79 % využilo možnosti při sčítání lidu na dotaz nereflektovat.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Albánská ekonomika se úspěšně vyrovnala s následky ničivého zemětřesení v roce 2019 i dopadem pandemie v roce 2020. V roce 2021 došlo k rekordnímu hospodářskému růstu ve výši 8,5 %. Růst pokračoval i v roce 2022, a to ve výši 4,8 % (údaj albánské vlády), resp. 3,7 % (údaj EIU). Pro rok 2023 vláda očekává růst HDP ve výši 4,1 % (EIU 2,4 %), v letech 2023–25 průměrný růst ve výši 3,5 % (EIU 2,9 %). Válka na Ukrajině nemá na albánskou ekonomiku výraznější vliv (kromě růstu inflace), neboť Albánie není závislá na ruských energiích a její obchod s Ruskem byl marginální. Dovozy pšenice, hnojiv a ropných produktů z Ruska a Ukrajiny se podařilo velmi brzy nahradit dovozy z jiných zemí.

Stimulátorem růstu v roce 2022 byly zejména soukromé investice do rezidenční a turistické výstavby, státní investice do veřejné infrastruktury, zvyšování mezd a oživení turistiky. Z důvodu vyšší domácí poptávky a nárůstu cen potravin a energií vzrostla inflace, která za rok 2022 dosáhla v průměru 6,7 %. Od října 2022 inflace postupně klesá, v roce 2023 by mělo dojít k poklesu průměrné inflace na 3,6 % (údaj centrální banky), resp. 5 % (údaj EIU). Podle místních zdrojů dosáhla nezaměstnanost ke konci roku 2022 výše 10,6 %. Z důvodu výrazného podílu šedé ekonomiky (cca 40 %) odhaduje EIU skutečnou nezaměstnanost na 7,6 %, nezaměstnanost v dalších letech poklesne pod 7 %.

Hrubý domácí produkt tvoří zemědělství (19 %), incomingová turistika (19 %), stavebnictví (11 %), průmysl (11 %, z toho průmyslová výroba 6 %), přepravní, finanční a obchodní služby. Exportní výkonnost je slabá, exportuje se 30 % vytvořeného zboží a služeb, převážně s nízkou přidanou hodnotou, z čehož 50 % směřuje do Itálie. Dovoz zboží je dvakrát větší než vývoz. Negativní saldo obchodní bilance dorovnávají v platební bilanci příjmy z cestovního ruchu a remitence Albánců pracujících v zahraničí, které činí až 15 % HDP. Pasivum obchodní bilance se bude prohlubovat v návaznosti na růst dovážených průmyslových výrobků pro nové projekty dopravní infrastruktury.

Klíčové sektory albánské ekonomiky pro rozvoj jsou zemědělství a turistika. Zemědělský sektor je velmi rozdrobený (cca 350 tis. farem), a proto neefektivní. Turismus se rozvíjí pomalu, většímu rozmachu brání nerozvinutá infrastruktura, nižší kvalita poskytovaných služeb a opatrnost zahraničních investorů z důvodu nevyjasněných vlastnických vztahů k půdě. Průmysl je zaměřen na zpracování místních zemědělských a nerostných surovin a využití levné pracovní síly (výroba bot a oblečení pro zahraniční firmy).

Struktura albánského vývozu se během let nemění, vyváží se textil a obuv (38 %), stavební materiály a kovy (15 %), suroviny a elektrická energie (14 %) a zelenina, ovoce a další potraviny (14 %). Vzhledem ke slabému průmyslu se dováží zejména strojírenské výrobky (22 %), potraviny (18 %), chemické výrobky a plasty (15 %), stavební materiály a kovy (13 %) a textil (12 %). V rámci regionu západního Balkánu má Albánie nejmenší podíl HDP na obyvatele.

Ukazatel	2020	2021	2022	2023	2024
Růst HDP (%)	-3,48	8,52	3,70	2,40	3,20
HDP/obyv. (USD/PPP)	13 558,16	15 340,00	16 900,00	17 990,00	18 890,00
Inflace (%)	1,60	2,05	6,70	5,00	2,80
Nezaměstnanost (%)	6,80	8,00	7,60	7,00	6,70
Export zboží (mld. USD)	2,50	3,56	4,31	3,85	4,26
Import zboží (mld. USD)	5,57	7,73	8,41	8,30	8,78
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-3,42	-4,51	-4,65	-4,77	-4,97
Průmyslová produkce (% změna)	N/A	8,0	7,0	6,0	5,0
Populace (mil.)	2,88	2,85	2,79	2,76	2,73
Konkurenceschopnost	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	5/7	5/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, IMD

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Rozpočet na rok 2022 počítal s plánovaným schodkem ve výši 5,4 % HDP. Skutečný schodek však byl 3,1 %, neboť došlo k nárůstu na straně příjmů z důvodu vysoké inflace a vyšší výkonnosti ekonomiky, než se čekalo. Rozpočet na rok 2023 pracuje s plánovaným deficitem ve výši 2,6 % HDP a předpokládá veřejné investice ve výši 5,6 % HDP (0,8 mld. EUR). Strategickými sektory pro alokaci vládních investic jsou dopravní infrastruktura (silnice, železnice, přístavy, letiště) a infrastruktura energetická (přenosová a distribuční síť).

Od roku 2023 by mělo dojít k postupné konsolidaci veřejných financí a plánovaným ročním rozpočtovým schodkům nepřesahujícím hranici 3 % HDP.

Běžný účet platební bilance skončil v roce 2022 schodkem ve výši 1,5 mld. USD, resp. 8 % HDP, což bylo nejvíce od roku 2017. Rostoucí pasivum obchodní bilance z důvodu zvyšujících se dovozů v souvislosti s novými projekty se tak přímo promítá do schodku běžného účtu,

neboť příjmy z cestovního ruchu ani remitence Albánců pracujících v zahraničí tento nárůst nestačí vyrovnávat. V letech 2023–24 by se měl schodek běžného účtu platební bilance v poměru k HDP postupně snižovat na 7,6 resp. 7,5 %.

Vysoce deficitní rozpočty v letech 2020 a 2021 způsobily nárůst veřejného dluhu, který vzrostl z 65,7 % HDP v roce 2019 na 73,2 % HDP ke konci roku 2021. V roce 2022 však veřejný dluh poklesl na 68 % HDP. Konsolidace veřejných financí je hlavním střednědobým cílem vlády. V roce 2023 se očekává veřejný dluh ve výši 67,5 % HDP, který má poklesnout na 65,4 % v roce 2025.

Zahraniční dluh se v roce 2022 snížil z 11,1 mld. USD (60 % HDP) v roce 2021 na 10,5 mld. USD (56 % HDP), nicméně v dalších letech bude mírně růst. Dluhová služba narostla ke konci roku 2022 meziročně o 12 % na 0,99 mld. USD (5 % HDP) a bude dále růst vzhledem k růstu úrokových sazeb. Devizové rezervy se ke konci roku 2022 snížily o 5 % na 5,4 mld. USD a vystačí na pokrytí až deseti měsíčních dovozů. Albánie má předpoklady minimálně střednědobého hospodářského růstu a v případě zodpovědné rozpočtové politiky vlády je schopná svůj zahraniční dluh zvládnout. I proto ratingová agentura Standard & Poor's v 03/2023 potvrdila úvěrový rating Albánie jako B+ s výhledem stabilní.

Veřejné finance	2022
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-3,10
Veřejný dluh (% HDP)	68,00
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,52
Daně	2023
PO	0 %, 5 %, 15 %
FO	0 %, 6,5 %, 13 %, 23 %
DPH	20 %, 10 %, 6 %, 0 %

2.3 Bankovní systém

Bankovní systém v Albánii je tvořen tvořen Centrální bankou Albánie a 11 komerčními bankami, které mají více jak 500 poboček po celé zemi. Albánské banky jsou z 90 % vlastněny zahraničními společnostmi. Nejvýznamnější zahraniční vlastníci jsou z Rakouska, Turecka, Itálie, Maďarska a Řecka. Bankovní sektor obhospodařuje na 2,9 mil. bankovních účtů, z čehož na 160 tisíc jsou podnikatelské účty a zbytek účty fyzických osob.

Pět největších bank:

- 1 BKT (Turecko, aktiva 464 mld. ALL)
- 1 RaiffeisenBank (Rakousko, aktiva 272 mld. ALL)
- 1 Credins Bank (Albánie, aktiva 282 mld. ALL)
- 1 Intesa Sanpaolo Bank (Itálie, aktiva 195 mld. ALL)
- 1 OTP Bank (Maďarsko, aktiva 114 mld. ALL)

Bankovní systém je otevřený, financování obchodu (akreditivy, záruky, nástroje trade finance) je poskytováno dle evropských standardů. Úrokové sazby jsou relativně nízké (ve srovnání např. s ČR), současně platná základní sazba vyhlášená Bank of Albania v 02/2023 je ve výši 2,75 %.

2.4 Daňový systém

Daňový systém není předvídatelný (stabilní) a přehledný, vzhledem k mnoha výjimkám a dodatkům k legislativě. Hlavním předpisem je zákon č. 8435 On Taxation in the Republic of Albania z 28. 12. 1998 (v platném znění). Albánie se potýká se špatným výběrem daní „šedá“ ekonomika činí podle Světové banky 36 %, některé zdroje uvádějí až 50 %.

Od roku 2021 je zaveden systém elektronické fakturace mezi soukromým a státním sektorem a 3. etapa "fiskalizace" (období Elektronické evidence tržeb v ČR) pro malé firmy a živnostníky. Mezinárodní ekonomické instituce opakovaně vyzývají Albánii ke zjednodušení daňového systému a zlepšení výběru daní.

Daně:

- 1 Daň z příjmu fyzických osob – příjem ze závislé činnosti do 40 000 ALL měsíčně je osvobozen, od 40 001 ALL do 50 000 ALL (0 % do 30 000 ALL, dále 6,5 %), nad 50 000 ALL (13 % od 30 000 ALL do 200 000 ALL, dále 23 %).
- 1 Daň z příjmu právnických osob – příjmy firem do 14 mil. ALL/rok (cca 3 mil. CZK) – 0 %, nad 14 mil. ALL – 15 %. Snížená daň ve výši 5 % pro firmy v automobilovém průmyslu, agroturistice, softwarových službách a pro zemědělská družstva. Snížená daň je umožněna po dobu 10 let od začátku podnikání.
- 1 Daň z přidané hodnoty (DPH) je 20 % (0 %, 6 %, 10 % snížená sazba na vybrané výrobky a služby). Plátcem je právnická nebo fyzická osoba, jejichž roční obrat překročí 10 mil. ALL.
- 1 Ostatní daně: srážková daň – 15 % (bankovní úroky, zisk z prodeje cenných papírů, tantiémy, technické služby), 8 % (dividendy), stavební daň – 2–8 % z prodejní ceny, placená investorem akce, dále spotřební daň na tabák a tabákové výrobky, alkoholické a nealkoholické nápoje, pohonné hmoty a jejich deriváty a kávu.

Vláda připravila cestovní mapu reformy dobrého vládnutí do roku 2030, jejíž součástí je i reforma veřejných financí a její digitalizace.

Podrobnosti o jednotlivých daních: [Deloitte International Tax Albania Highlights](https://www.deloitte.com/AL/en/tax).

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s ČR

Obchodní obrat s ČR v roce 2022 narostl v meziročním srovnání o 2,5 %, dovoz z ČR vzrostl o 13,7 %, vývoz do ČR poklesl o 6,8 %. Oproti pasivnímu saldu s EU je bilance obchodu s ČR vyrovnaná, neboť Albánie vyváží do ČR komponenty pro automobilový průmysl (elektrické kabely a úlomky barevných kovů).

	2018	2019	2020	2021	2022
Import z ČR (mld. CZK)	1,37	1,30	1,20	1,61	1,83
Export do ČR (mld. CZK)	1,00	1,30	1,20	1,93	1,80
Saldo s ČR (mld. CZK)	-0,33	-0,05	0,08	0,32	-0,03

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek importu z ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
772	Přístr. elek. ke spínání ap. obvodů elek., odpory aj.	222,24	12,00
554	Mýdla, přípravky čistící a leštící	197,13	11,00
773	Prostředky k rozvodu elektrické energie j. n.	196,57	11,00
781	Automobily osobní aj. vozidla pro dopravu osob	154,73	8,00
122	Tabák zpracovaný, obsahující i náhražky tabákové	82,23	19,00

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek exportu do ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
773	Prostředky k rozvodu elektrické energie j. n.	625,66	34,70
289	Rudy, koncentráty kovů drahých, odpad, šrot, smetky	458,61	25,44
054	Zelenina čerstvá, chlazená, zmrazená ap., kořeny, hlízy aj.	124,95	6,93
851	Obuv	104,09	5,77
057	Ovoce a ořechy (ne olejnaté) čerstvé, sušené	91,00	5,05

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy s EU

Obchodní bilance s EU je pro Albánii výrazně pasivní, neboť Albánie je závislá na dovozech průmyslového zboží a potravin a její exportní schopnosti jsou slabé. Podíl EU na albánském obchodním obratu činí 60,2 %, na vývozu 72 % a dovozu 54,2 %.

	2018	2019	2020	2021	2022
Import z EU (mil. EUR)	3 177,80	3 173,70	2 934,00	3 722,00	4 415,00
Export do EU (mil. EUR)	1 598,40	1 669,10	1 437,10	1 889,20	2 988,10
Saldo s EU (mil. EUR)	-1 426,60	-1 328,80	-1 325,30	-1 613,80	-1 426,90

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

Obchodní bilance se zeměmi mimo EU je pro Albánii výrazně pasivnější, než se zeměmi EU, kam směřuje více než 70 % albánského vývozu. Největšími obchodními partnery mimo EU byly v 2022 Turecko, (7,8 %), Čína (6,4 %), Kosovo (4,5 %), Srbsko (3,2 %) a Severní Makedonie (2,2 %).

	2018	2019	2020	2021	2022
Import ze zemí mimo EU (mil. EUR)	2 246,20	2 617,30	2 339,0	3 126,0	3 635,0
Export do zemí mimo EU (mil. EUR)	1 025,6	996,9	940,9	1 222,8	1 130,0
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	-1 220,6	-1 620,4	-1 398,1	-1 903,2	-2 505,0

Zdroj: Evropská komise, INSTAT

3.2 Přímé zahraniční investice

Většina investic je alokována do oblasti nemovitostí a služeb (rezidenční a turistická výstavba), energetiky (vodní a solární elektrárny), financí a telekomunikací. Jen velmi malá část je alokována do průmyslové výroby (výroba obuvi, oděvů a potravin), jejíž podíl na HDP je pouze 6 %. Nové přímé zahraniční investice stagnují a pohybují se kolem 1 mld. EUR ročně. Z důvodu snižujícího se zájmu evropských investorů (obavy z místního podnikatelského prostředí) se vláda snaží získávat investory z Turecka a dalších zemí mimo EU, jako jsou např. země Perského zálivu.

V roce 2022 se přímé zahraniční investice meziročně zvýšily o 32 % a dosáhly výše 1,37 mil. EUR. Bohužel 53 % těchto investic byl reinvestovaný zisk stávajících investorů. Nejvíce investic bylo z NL (22 %), TR (16 %) a IT (7 %). Nejvíce investic bylo alokováno do těžebního průmyslu (35 %, jde zejména o prospekci ropy firmy Shell), výstavby nemovitostí (23 %), bankovníctví 15 % (akvizice Alpha bank maďarskou OTP Bank) a telekomunikací (akvizice Altelecom maďarským 4iG). Investice do výroby činily 9 %.

Z dlouhodobého pohledu kumulace investic je největším investorem Švýcarsko (sídlo konsorcia největší investice všech dob v Albánii – plynovodu TAP), Nizozemsko, Řecko, Kanada, Itálie (banky), Turecko (těžební průmysl, banky) a Rakousko (banka Raiffeisen, pojišťovna Uniqa).

Podle statistiky ČNB je stav českých PZI v Albánii nulový. Albanian Investment Development Agency nicméně eviduje 12 firem s českým podílem a 7 firem se 100% českou kapitálovou účastí. Jde však o malé a neznámé firmy zabývající se obchodní, výrobní a konzultační činností. Mnohé z těchto firem jsou v likvidaci, nebo svoji činnost již aktivně nevykonávají.

System státních investičních pobídek je popsán v kap. 5.2.

3.3 FTA a smlouvy

Albánský obchodní režim je liberalizovaný, země je členem WTO od roku 2000.

Albánie má uzavřeny následující FTA:

- 1 Stabilizační a asociační dohoda s EU (zakládá bezcelní přístup pro všechny albánské průmyslové výrobky na trh EU a v současné době i všechny průmyslové výrobky vyrobené v EU na trh Albánie a obsahuje i preferenční cla na zemědělské výrobky),
- 1 CEFTA (Středoevropská dohoda o volném obchodu) – členové: Albánie, Bosna a Hercegovina, Severní Makedonie, Moldavsko, Černá Hora, Srbsko a Kosovo,
- 1 EFTA (Evropské sdružení volného obchodu) – členové: Albánie, Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko,

Dohoda o volném obchodu s Tureckem.

Všeobecný systém preferencí uděluje Albánii USA, Austrálie, Japonsko, Nový Zéland, Ruská federace, Bělorusko a Kazachstán.

Smlouvy s EU

Albánie má uzavřeny s EU následující smlouvy: Dohodu o obchodu a spolupráci EU a Albánie (1992) a Stabilizační a asociační dohodu EU s Albánií (2009), která obsahuje i vzájemnou preferenční obchodní dohodu.

Smlouvy s ČR

Pro české firmy hodlající investovat v Albánii jsou nejdůležitějšími smlouvami:

- 1 Dohoda o zamezení dvojímu zdanění
- 1 Dohoda o podpoře a ochraně investic

Obě tyto smlouvy byly uzavřeny v roce 1995.

Dalšími důležitými bilaterálními smlouvami jsou:

- 1 Dohoda mezi vládou Československé republiky a vládou Albánské lidové republiky o letecké dopravě (Tirana, 20. 5. 1958)
- 1 Dohoda mezi vládou ČSFR a vládou Albánské lidové socialistické republiky o mezinárodní silniční dopravě a Protokol (Praha, 7. 1. 1991), č. 90/1991 Sb.
- 1 Dohoda o spolupráci mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR a Ministerstvem hospodářství, obchodu a energetiky AR (Tirana, 18. 4. 2008)
- 1 Smlouva mezi ČSR a ALR o právní pomoci ve věcech občanských, rodinných a trestních (16. 1. 1959).

3.4 Rozvojová spolupráce

Albánie je příjemce bilaterální i multilaterální rozvojové pomoci. Česká republika, prostřednictvím MZV, každý rok v zemi realizuje dva „Malé lokální projekty“ dotované z prostředků MZV do výše 0,5 mil. Kč. Do těchto projektů se mohou v některých případech zapojit prostřednictvím místního realizátora i české firmy, např. u projektů dodávek lékařského zařízení.

České firmy mohou též využít nástroje MZV a Národní rozvojové banky, kterým je Záruka zahraniční rozvojové spolupráce. Tato záruka je poskytována na české investice v zahraničí až do výše 80 % jistiny úvěru, resp. do maximální výše 50 mil. Kč. Záruka může mít až 8letou platnost.

Multilaterální pomoc přijímá Albánie zejména z nástrojů a fondů Evropské Unie (nástroj IPA s možností účasti českých firem v jeho tendrech) nebo nástrojů kombinovaných, z nichž nejdůležitějším je WBIF (Western Balkans Investments Framework), což je společná iniciativa Evropské komise, Rozvojové banky Rady Evropy, Evropské banky pro obnovu a rozvoj, Evropské investiční banky a několika bilaterálních dárců (včetně ČR). K rámci se následně připojila skupina Světové banky, Rozvojová banka KfW a AFD (Agence Française de Développement). Z tohoto nástroje jsou financovány zejména velké infrastrukturní projekty, a to formou grantů i půjček.

3.5 Perspektivní obory (MOP)

Restart albánské ekonomiky po jejím výrazném poklesu v roce 2020 způsobeném pandemií koronaviru mají zajistit především investice do veřejné infrastruktury. Realizují se dlouho odkládané projekty výstavby letišť, silnic, tunelů, železnic a přístavů. Sektory s potenciálem rozvoje a potažmo i příležitostmi pro české firmy jsou uvedeny níže.

► Dopravní infrastruktura

V souvislosti s procesem začlenění Albánie do EU je vybudování moderní dopravní infrastruktury a její propojení s panevropskými koridory strategickým cílem vlády. Probíhá modernizace železniční sítě, hlavních silničních koridorů, rekonstrukce přístavů a nového mezinárodního letiště. Ve fázi tendrového řízení je projekt vybudování inteligentních dopravních systémů pro mimoměstskou dopravu s náklady 2 mld. CZK, u letecké dopravy jsou příležitosti v dodávkách technologií pro navádění letadel a řízení letového provozu.

Projekt emirátského developera ve výši 50 mld. CZK na přeměnu přístavu Durres v turistickou zónu přinese příležitosti od projekčních prací, přes dodávky stavebních materiálů, technického zabezpečení budov, informačních a komunikačních technologií až po vybavení interiérů luxusních hotelů a nákupních center.

► Železniční sektor

Velmi zastaralá železniční doprava prochází výraznou modernizací kolejové infrastruktury i vozového parku. Ve střednědobém horizontu dojde k rekonstrukci 200 km tratí s předpokládanými investicemi ve výši 8,7 mld. CZK. Projekty budou financované převážně z peněz EU. Příležitosti pro české firmy jsou v dodávkách a instalaci zabezpečovacích, signalizačních a komunikačních systémů pro modernizované tratě.

V návaznosti na rekonstrukci tratí se otevrou příležitosti pro dodávky lokomotiv, osobních a nákladních vagonů a příměstských osobních vlakových souprav. Možnou alternativou je i modernizace stávajících diesel-elektrických lokomotiv české provenience.

► Energetika

Závislost výroby elektřiny na vodních zdrojích přiměla vládu výrobu elektrické energie diverzifikovat cestou výstavby solárních a větrných elektráren. Podíl solární a větrné energie na celkových kapacitách by měl v příštích 5 letech dosáhnout 30 % (cca 900 MW). Postupně dochází i k modernizaci přenosové a distribuční sítě, kde státní přenosový operátor OST plánuje v letech 2022–2024 investovat do modernizace přenosové sítě 400 kV a 110 kV celkem 3,4 mld. CZK.

Příležitosti pro české firmy se naskýtají v dodávkách solárních technologií, technologií pro větrné parky, technologických zařízení pro rozvodny, výkonových a distribučních transformátorů, řídicích prvků a v neposlední řadě i technologií pro monitorování ztrát a optimalizaci přenosu a distribuce.

► Těžební a ropné technologie

Vláda rozšiřuje těžbu barevných kovů a ropy a průběžně vypisuje aukce na jejich prospekci, těžbu a zpracování. Přípravuje se strategie plynofikace země v návaznosti na nedávno otevřený transnitní plynovod TAP a výstavba albánské úseku transnitního plynovodu IAP o délce 165 km. Příležitosti se naskýtají nejen v oblasti investic, ale především v dodávkách zařízení pro těžbu, přepravu, třídění a zpracování chromitových a měděných rud, bazaltů, bitumenu a kameniva.

V souvislosti s plynofikací a výstavbou plynovodu IAP se naskytnou příležitosti v dodávkách plynových armatur, technologií pro kompresorové stanice a řídicích systémů.

► Zdravotnictví a farmacie

Pandemie koronaviru přiměla vládu zvýšit finanční prostředky do veřejného zdravotnictví. Ve střednědobém plánu je výstavba 300 center primární péče, výstavba chirurgické kliniky se 120 lůžky a sedmi operačními sály, výstavba interní nemocnice se 345 lůžky a rozšíření porodnické a gynekologické kliniky. Přípravuje se i výstavba nové kliniky specializované na infekční choroby.

Příležitosti jsou v dodávkách zdravotnických lůžek, diagnostických přístrojů, porodnických inkubátorů, zařízení pro operační sály a systémů biologické ochrany.

► Zemědělství a potravinářství

Zemědělství patří ke strategickým sektorům rozvoje země, neboť se podílí na tvorbě HDP ve výši 20 % a zaměstnává 48 % pracovní

síly. Odvětví výrazně podporuje EU, program IPARD III počítá s dotacemi ve výši 3,7 mld. CZK do roku 2027.

Příležitosti pro české firmy jsou zejména v dodávkách zemědělských strojů, traktorů a malotraktorů a technologií na zpracování místních zemědělských produktů. Možnosti se naskýtají i ve vývozu vybraných potravinářských výrobků.

► **Výzkum, vývoj, inovace a vzdělávání**

Sektor vědy, výzkumu a inovací je poznamenán masovým odchodem vědeckých pracovníků, vysokoškolských pedagogů a dalších profesionálů do zahraničí.

Sektor trpí nedostatkem financí, do výzkumu plyne pouze 0,06 % HDP, do celého školství pak jen 2,5 % HDP. Chybí spolupráce universit se soukromým sektorem, který pro absolventy nemá odpovídající pracovní pozice. Zlepšení by měla přinést vládní Strategie zaměstnanosti a dovedností 2023–2030 a Digitální agenda 2022–2026. Možnosti pro umístění českých řešení jsou zatím omezeny na ICT sektor, který je sice malý, ale roste tempem 30 % ročně.

Podrobnosti k rozvoji jednotlivých sektorů a detailnější popis příležitostí pro české firmy uvádí [Mapa globálních oborových příležitostí](#).

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Jednání s albánskými obchodními partnery se poněkud liší od stylu obchodních jednání v České republice a zejména pak od stylu jednání v západní a severní Evropě. Místní specifika jsou podobná specifikům jiných jihoevropských národů, tedy větší temperament při jednání, důraz na osobní vztahy, odlišně pojetí času a určitá pomalost při plnění povinností.

4.2 Oslovení

Albánie má několik obchodních komor a podnikatelských svazů. Prostřednictvím těchto institucí lze získat základní informace a kontakty na možné obchodní partnery. První kontakt s vybraným partnerem je možné provést prostřednictvím emailu, pokud partner na email neodpoví, doporučujeme upozornit ho na email zavoláním, nejlépe na mobilní telefon. Jedná-li se však o první oslovení neznámého partnera bez doporučení jemu blízké osoby, např. na základě získání kontaktu z webových stránek či databáze, není navázání komunikace vždy snadné.

Obchodní vztahy v Albánii jsou do značné míry založeny na znalostech nebo doporučení někoho, kdo zaujímá ve zdejší obchodní a úřednické (politické) hierarchii důležitou pozici. Proto je vhodné kontaktovat obchodní úsek velvyslanectví, který může navázání obchodní komunikace s novým partnerem zprostředkovat a partnera k následné komunikaci s českou firmou pozitivně motivovat.

4.3 Obchodní schůzka

Jako místo prvního setkání je nejlepší zvolit sídlo partnera, což umožňuje vytvořit si představu o technickém zázemí a kapacitách jeho společnosti. Během tohoto setkání se uskuteční vzájemné představení společností a vyjádří se zájem o spolupráci v navržených oblastech. Používání visitek je rozšířené, představitelé státních institucí je však mnohdy nemají. Předávání dárků na první obchodní schůzce není běžné. Pokud se však jedná o propagační předměty firmy (tužky, diáře apod.), jejich předání společně s katalogy firmy partnera potěší.

Schůzku je vhodné načasovat na desátou nebo jedenáctou hodinu. Pokud se jednání bude vyvíjet pozitivním směrem, je pravděpodobné, že nás partner pozve na oběd nebo večeři.

Albánci si často podávají ruce, a to nejen při představování, ale také při setkání a loučení. Mezi přáteli se muži i ženy často líbají na obě tváře, bývá to spojeno i s položením ruky na rameno a vzájemným dotykem čel. Ačkoli si Albánci udržují k obchodním partnerům určitý odstup, neformální až přátelský přístup je možno pozorovat i zde. Albánci nerozlišují mezi pracovní rolí a pracovní dobou a svým volným časem. Proto jsou pracovní záležitosti často řešeny v kavárnách, a to i večer nebo o víkendech.

Pro Albánce platí to, co je charakteristické pro Balkán: získání si obchodního partnera po lidské stránce, např. poukazem na společné zájmy, dějiny, blízkost mentality aj. Není od věci vést konverzaci s partnerem i o jeho blízkém okolí (rodina, přátelé), avšak vždy se zdvořilostí a citem pro soukromí. Pokud se tato část jednání zvládne dobře, jde technická i obchodní část jednání mnohem snadněji.

Při uzavírání obchodu je nezbytné být připraven na poskytnutí slevy. Albánci budou jednání vést v duchu win-win taktiky a pokud budou v pozici kupujícího, musí mít pocit, že byli v jednání úspěšní. V každém případě doporučujeme poskytnout partnerovi čas na vytvoření důvěry a obchod neuspěchat.

Odlišná je neverbální komunikace v případě projevení souhlasu a nesouhlasu. Zavrtění hlavou ze strany na stranu není „ne“, na které jsme zvyklí, ale naopak „ano“. Vrtění hlavou ze strany na stranu se používá během rozhovoru k vyjádření nejen souhlasu s tím, co druhý říká, ale i k naznačení, že oslovovaný naslouchá. Naopak gestem pro „ne“ je mírné povytažení obočí, někdy doprovázené mírným klapnutím jazyka.

Náboženské odlišnosti obchodní vztahy příliš neovlivňují, neboť většina albánských muslimů náboženství nepraktikuje.

Dochvilnost není silnou stránkou Albánců, od nás ji však budou očekávat. Obchodní jednání budou mnohdy trvat déle, než jsme předpokládali a obsahovat i řadu pro nás nepodstatných informací. Albánci se rádi úspěchem své firmy pochlubí, a proto je vhodné partnerovi naslouchat s trpělivostí.

Albánci jsou velmi temperamentní a často se při jednání nechávají unést emocemi. Je to dáno i tím, že obchodní záležitosti považují za součást svého rodinného života, na kterém jim velmi záleží. Zvyšování hlasu během jednání a vášnivé výstupy jsou proto běžné. Doporučuje se nicméně zachovat klid a nenechat se vyvést z míry.

Střední a zejména jižní Albánie jsou tradiční oblasti obchodu, lidé jsou zde otevřenější, komunikativnější a obchodně zdatnější. To platí i pro většinu obchodníků pocházejících z jihu. Výjimkou je město Shodra na severu Albánie, kde byl a je obchod, zejména s Itálií, na velmi vysoké úrovni. Obecně lze říci, že lidé ze severu země, zejména pak z horských oblastí, jsou uzavřenější a jednání s nimi je obtížnější. Je to dáno historickou uzavřeností těchto složitě dostupných oblastí před okolním světem.

Během jednání není nabízen alkohol, pouze káva, voda a sušenky. V případě úspěšného završení jednání bývá nabídnut alkohol na oslavu zahájení spolupráce a jejího možného úspěchu. Pokud nás partner pozve na jednání spojené s obědem či večeří, pití alkoholu v přiměřeném množství je běžné. Ačkoli je v Albánii velmi rozšířené pití rakije, úspěšní obchodníci ji považují za nápoj chudších vrstev a preferují pití koňaku, whisky, šampaňského nebo dobrého vína.

V případě jednání na veřejných institucích je vhodný společenských oděv, v případě B2B jednání je možné i méně formální oblečení.

Albánské vyjednávací týmy budou složené převážně z mužů a pokud jednáme o důležitých otázkách, budou vedeny vlastníkem firmy. Vyjednávací tým většinou nepřesahuje počet 3 osob, ale pokud se jedná o složitá jednání s technickými aspekty, může obsahovat i 5 osob. Pokud bude náš vyjednávací tým smíšený a zastoupeny v něm ženy, může to být i určitá výhoda, neboť mužská protistrana bude v jednání více pozitivní.

Na albánských úřadech i ve firmách je značná centralizace pravomocí. Proto i zástupce české firmy by měl být vybaven příslušnými pravomocemi, např. pro poskytnutí slevy. Navázání osobních kontaktů na úrovni vedení firem je vždy pro následné rozpracování obchodního vztahu velkou výhodou.

Pozvání do rodiny po obchodním jednání nebývá běžné. Může však nastat, pokud obchodní vztah trvá již delší dobu, tj. např. několik let. Návštěvník rodiny by si měl ve dveřích potřást rukou s hostitelem a uvnitř podat ruku všem přítomným, počínaje nejstaršími. Je zvykem, zejména v muslimských rodinách, zout si boty a navléci si plastické pantofle, které nám hostitel přichystal. Hostu je nejprve nabídnuta káva s vodou a cigareta, často i místní pálenka „raki“. Poté je představena celá rodina, počínaje muži. Při pozvání do rodiny je vhodné přinést hostitelce květiny a hostiteli láhev alkoholu.

4.4 Komunikace

Tlumočník při jednání většinou není potřeba, zástupci firem schopných obchodování se zahraničím se domluví anglicky. Tlumočník se někdy hodí při jednání na státních úřadech, nicméně i zde se vždy najde mladší úředník ovládající angličtinu, který je schopen jednání přetlumočit.

Mnoho Albánců hovoří několika jazyky. Mladší generace hovoří anglicky a italsky, střední a starší pak italsky a rusky. Na venkově, na předměstí a ve styku s méně vzdělanými lidmi se bohužel nedá domluvit jinak, než albánsky.

Komunikační tabu obecně neexistuje, ale je vhodné vyhnout se hodnocení politické situace. V případě, že by náš názor byl odlišný názoru partnera, mohlo by to úspěch jednání ohrozit. Je též vhodné vyhnout se tématu tzv. Kanunu, tj. ústně tradovaného zákona pocházejícího z horských oblastí, jehož součástí je i krevní msta. Dalším nevhodným tématem je hodnocení případné diskriminace žen a národnostních menšin.

Osobní jednání je v Albánii nezastupitelné, neboť získání důvěry partnera je pro úspěch obchodu klíčové. V počáteční fázi komunikace je dobré používat jak e-mail, tak i telefon. Pokud se na něčem dohodneme telefonicky, je důležité nechat si vše ještě potvrdit emailem. Když to partner udělá, bude to důkaz jeho pokračujícího zájmu a kladného vývoje obchodního vztahu.

4.5 Doporučení

Podnikatelům chystajícím se do Albánie je vřele doporučeno naučit se několik základních slov a krátkých frází albánsky. I touto velmi malou znalostí jazyka lze usnadnit úvodní setkání a místního partnera potěšit, např. frází „Mirdita, si jeni“? (Dobrý den, jak se máte?). Albánci též potěší alespoň běžná znalost místní historie a přírodních krás země, na kterou jsou velmi hrdí. Albánci se vnitřně cítí být součástí Evropy a západního světa, a proto velmi ocení vyjádření obdivu za pokrok, který země udělala na cestě do Evropské unie.

Během jednání je nezbytné být klidný a trpělivý, a to i v případě vyššího temperamentu našeho partnera. Je dobré neustupovat hned po prvním nátlaku na snížení ceny, být zásadový a trvat na svém. Případné slevy je nicméně dobré mít v záloze a jejich poskytnutí vázat na „nebolestivé“ ústupky ze strany partnera. Partner tak nebude mít pocit, že jsme se mu pokoušeli nabídnout vyšší cenu, než je obvyklé.

Abychom si získali obchodního partnera i po lidské stránce, je dobré se pokusit o navázat přátelství během společného obchodního oběda, či večeře. Partnera můžeme pozvat do dobré restaurace i sami, pokud je to vhodné a partner nás sám nepozve. To se týká zejména úředníků státního sektoru.

Před organizací cesty je užitečné kontaktovat obchodní úsek velvyslanectví, který může o partnerovi poskytnout informace z místního obchodního registru a přeptat se na něj u obchodních komor a podnikových asociací.

4.6 Státní svátky

Státní svátky v roce 2023

- 1. a 2. leden – Nový rok
- 14. březen – Den léta (Summer Day)
- 22. březen – Nevruz day
- 9.–10. duben – Velikonoce (katolické) *
- 16.–17. duben - Velikonoce (ortodoxní) *
- 22. duben – Id al-Fitr *
- 1. květen – Svátek práce
- 29. červen - Velký Bajram (Id al Adha) *
- 5. září – Den blahorečení Matky Terezy
- 28. listopad – Den vlajky a nezávislosti
- 9. listopad – Den osvobození
- 8. prosinec – Národní den mládeže
- 25. prosinec – Vánoce

*datum se každý rok mění podle lunárního kalendáře

Pozn.: pokud státní svátek připadne na víkend, je volno následující pracovní den.

Obvyklá pracovní doba: pondělí–čtvrtek 8:00–16:30, v pátek 8:00-14:00. Banky jsou otevřeny od 8:30 do 15:30 a většina obchodů od 9:00 do 20:00–22:00. Jednotlivé obchody si stanovují otevírací dobu individuálně dle předmětu prodeje. Maloobchodní prodejny bývají často otevřené po celý den v sobotu i v neděli. Soukromé firmy pracují i v sobotu, kromě bank.

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Při vstupu na trh se česká firma setká s netransparentností podnikatelského prostředí a korupcí. Propojení politiky a businessu je silné, zejména pokud jde o státní zakázky a vydávání různých povolení. Podle zprávy Světové banky Ease of Doing Business 2020 je Albánie na 82. místě, což je druhé nejhorší umístění ze zemí Západního Balkánu (Bosna a Hercegovina 90., Kosovo 57. Černá Hora 50., Srbsko 44., Severní Makedonie 17.). Silný místní partner je předpokladem pro úspěšné prosazení se na trhu. Není nutné se albánského trhu obávat, nicméně se doporučuje zachovávat obezřetnost.

Obchodní zástupci často požadují exkluzivní zastoupení na dobu neomezenou. Doporučujeme proto dohodu ze začátku uzavřít na zkušební dobu jednoho roku a případně stanovit kritéria na její další prodlužování (např. dosažení minimálního obrátu). Konzultace s místním právníkem před uzavřením zastupitelské či distributorské smlouvy je na místě.

Většinu prodeje zabezpečují malé a střední firmy. Zahraniční nadnárodní řetězce jsou v zemi zastoupeny velmi sporadicky (italské supermarketky CONAD), případně prostřednictvím franšizy (rakouský Spar provozovaný albánskou Balfin Group). K rozšířenějším řetězcům prodejen se smíšeným zbožím lze řadit Big Market, KMY a Eco Market.

Dovozní podmínky, dokumenty a celní sazby jsou podrobně uvedeny na webových stránkách Generálního ředitelství cel (Administrata Doganore Shqiptare), kde je i ke stažení celní sazebník preferenčního celního režimu platný pro EU (a tedy i dovozy z ČR), EFTA, CEFTA a Turecko. Podle tohoto sazebníku je celní sazba na všechny průmyslové výrobky nulová, clo je uplatňováno pouze na některé položky zemědělských produktů. Celní služba uplatňuje při dovozu některých položek tzv. referenční cenový rámec, dle kterého oceňuje dovážené zboží. Toto opatření bylo zavedeno z důvodu množících se podvodů dovozců s podhodnocením celních faktur dováženého zboží.

Dovážené potraviny musí být v souladu s podmínkami pro potravinovou bezpečnost (Food Safety Standards) dle platné legislativy, která vychází z legislativy EU. Ta je i základem pro nově přijatý zákon o posuzování organických potravin. Albánie zatím nemá vlastní normy pro posuzování jakosti potravin. Dovozece potravin musí být registrován v Národním business centru v rámci aktivity „Velkoobchod s potravinami určenými pro člověka“, pro což potřebuje přechodí registraci u Národního úřadu pro potraviny (Autoriteti Kombetar I Ushqimit). Pro dovoz potravin jsou potřebné následující dokumenty: osvědčení o původu, veterinární nebo fytosanitární certifikát vydaný příslušným úřadem v zemi původu a faktura. Dovozece musí zaslat doklady spolu s oznámením o příchodu zásilky Veterinární službě nebo Službě potravinové bezpečnosti Střediska hraniční kontroly 24 hodin před příjezdem zboží na hraniční vstupní místo. Tyto instituce mohou odebírat vzorky dováženého zboží a ověřit kvalitu výše uvedeného zboží za poplatek. Mohou také zásilku zablokovat, pokud to považují za nebezpečné pro obyvatelstvo. Celní orgány ověřují, pouze pokud je zásilka v souladu s přepravními doklady.

Dovozece/distributor léků musí být registrován u Národní agentury pro léčiva a zdravotnické prostředky. Poté může požádat o povolení k dovozu příslušného léku, resp. musí tento lék zaregistrovat u agentury. Žádost se předkládá ve formě Společného technického dokumentu (Common Technical Document - CTD) dle mezinárodních standardů pro registraci léků. Pro léčivé přípravky v kategorii „Dobře zavedené léky“ stačí zkrácená forma.

Dovozece/distributor zdravotnických prostředků a techniky musí mít kromě obchodní registrace i zvláštní povolení k velkoobchodu se zdravotnickými prostředky od ministerstva zdravotnictví. Před vlastním dovozem musí být výrobek registrován u Národní agentury pro léčiva a zdravotnické prostředky. Žádost o dovoz/registraci se podává elektronicky prostřednictvím webových stránek agentury a obsahuje údaje o zařízení, výrobci, certifikaci zařízení a žadateli. Vytisknutá žádost se spolu s prohlášením o shodě/certifikátem CE a dokladem o zaplacení příslušného poplatku za registraci předá agentuře.

Albánie na obchod se zbraněmi a se zbožím a technologiemi dvojího užití uplatňuje stejné postupy jako ostatní členské státy NATO a EU. Kontrolu a licencování exportu, importu a dalších transakcí s tímto zbožím provádí Státní úřad pro kontrolu exportu zřízený u Ministerstva obrany Albánské republiky. Procedury při obchodování, potřebné dokumenty pro získání licencí, jakož i legislativa jsou podrobně uvedeny na webových stránkách tohoto úřadu.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Nově vznikající firmy se registrují v Národním business centru (dále NBC). Tento tzv. „One stop shop“ firmě zajistí registraci v obchodním rejstříku a přidělí příslušný identifikační kód (albánskou zkratkou NIPT) a dále provede registraci u všech nezbytných institucí, tj. včetně daňového, sociálního a zdravotního pojištění, úřadu práce, INSTAT a vydá licenci na provozování činností, u kterých je licence zákonem předepsána.

Založení firmy v Albánii upravuje zákon o obchodních společnostech (č. 7638 z 19. 11. 1992, aktualizovaný pod č. 9901 ze 14. 4. 2008). Nejrozšířenější formou podnikání právních subjektů jsou společnosti s ručením omezeným (Sh.p.k.) a akciové společnosti (Sh.a.). Minimální základní kapitál u s.r.o. činí 100 ALL (cca 0,7 EUR). Minimální základní kapitál u akciových společnostech musí být pro neveřejnou společnost 3 500 000 ALL (či ekvivalent v zahraniční měně), pro veřejnou společnost 10 000 000 ALL (či ekvivalent v zahraniční měně). Licence je požadována u následujících aktivit: turistika, stavebnictví, provozování čerpacích stanic, rybolov, telekomunikace, rádio a TV, výroba a distribuce farmaceutických výrobků.

Finanční náklady za právního zástupce, který zpracovává dokumentaci o založení firmy, se pohybují v rozmezí 1000–2000 EUR. Členství v hospodářské komoře dle zákona č. 9640 z roku 2006 je povinné pro státní společnosti a soukromé společnosti zapsané do obchodního rejstříku. Bližší informace k založení firmy a zřízení kanceláře je možno získat na internetových stránkách NBC (zde je ke stažení podrobný průvodce), agentury pro rozvoj investic AIDA, nebo na stránkách KPMG Albania či advokátní kanceláře Boga & Associates.

Investiční pobídky (ve formě asistence státu při přípravě investice) mohou místní i zahraniční investoři čerpat na základě zákona „O Strategických investicích“ (2015) ve vybraných sektorech (energetika a těžba nerostů, dopravní infrastruktura a komunikace, turistika, zemědělství, zvláštní a prioritní rozvojové zóny) a v určité minimální výši (zpravidla 30 mil. EUR). Žádosti o investiční pobídky spravuje státní agentura pro zahraniční investice AIDA (Albanian Investment Development Agency), o získání statutu „strategická investice“ rozhoduje komise při Úřadu předsedy vlády. Za 8 let existence zákona získalo investiční pobídky 17 místních firem a pouze 2 zahraniční, což může nasvědčovat buďto o nezájmu zahraničních investorů nebo o upřednostňování investorů místních.

V Albánii existuje též několik oblastí/zón, tzv. TEDA (Technical and Economic Development Areas), kde jsou hlavními pobídkami dovoz beze cla a DPH, zrychlené odpisy, o 50 % nižší daň ze zisku po dobu 5 let a úlevy od nepřímých daní.

5.3 Marketing a komunikace

Reklamní průmysl se velmi rychle rozvíjí. Používají se všechny formy médií, včetně televize, novin, časopisů, rádia a venkovních billboardů. Převládajícím médiem zůstává televize. V menší míře se k reklamě na zboží a služby využívají také veletrhy, literatura o podpoře prodeje a sponzorství akcí. Spotřebitelé v Albánii jsou citliví na cenu, a proto usilovně hledají výhodné nabídky. Velikost reklamního trhu se odhaduje na 38–40 mil. EUR ročně (situace před pandemií covidu-19), v přepočtu na jednoho obyvatele tak reklamní průmysl generuje pouze 13 EUR, což je nejméně v regionu západního Balkánu.

Albánie má čtyři národní televizní stanice: státní RTSH, soukromý TV Klan, Top Channel a Vizion Plus TV. Stanice TV Klan je největší, její obrat v roce 2019 činil 13,6 mil. EUR. Top Channel je druhá největší stanice s obratem 11,6 mil. EUR. Existují také desítky místních televizních stanic. V zemi působí řada mezinárodních a domácích reklamních agentur a PR firem, jako např. Le Spot Group Albania, McCann Albania, Iceberg Communicatiion, R & T Advertising nebo Universe Reklama. Také několik společností poskytujících billboardovou reklamu, jako např. firma NOVUS.

Pošta je v Albánii nejběžnější formou přímého marketingu. Spotřebitelé dostávají poštu z přímého marketingu od místních supermarketů, obchodů s elektronikou a domácími spotřebiči, restaurací a poskytovatelů osobních služeb. Nákupy v katalogu zůstávají v rané fázi. Přímé hovory nebo textové zprávy se používají jen zřídka a jsou neúčinné. Obchodní akce a veletrhy jsou účinnými propagačními kanály pro průmyslové výrobky. Místní a zahraniční firmy se spoléhají na veletrhy při budování obchodních kontaktů, zviditelnění se na trhu a získávání informací o nových technologiích.

Pravidla pro reklamu jsou obecně až na několik výjimek liberální. Vláda nepovoluje reklamu na tabák, ani reklamu na alkoholické nápoje nezletilým. Vláda rovněž zavedla omezení marketingu a reklamy energetických nápojů a slazených nápojů pro nezletilé. Reklamu volně prodejných léků schvaluje a sleduje Národní agentura pro léčiva a zdravotnické prostředky. Reklama registrovaných léků je zakázána a propagace těchto léků je zajišťována vydáváním literatury a pořádáním odborných vědeckých akcí.

Ceny zboží určuje trh až na několik výjimek jako je např. cena elektřiny, kterou určuje Energetický regulační úřad. Vláda také definuje marži různých subjektů v distribučním řetězci léčiv. Komodity jako tabák, paliva, káva, lihoviny, pivo, víno, alkohol, pneumatiky, ohňostroje a baterie podléhají spotřební dani, která se liší v závislosti na produkci.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Ochrana duševního vlastnictví je upravena dvěma zákony: Zákon o průmyslovém vlastnictví, č. 9947 (7. 7. 2008) a Zákon o autorských právech č. 9380 (24. 4. 2005). V oblasti průmyslového vlastnictví a práv duševního vlastnictví je Albánie vázána všemi základními mezinárodními úmluvami (Pařížská dohoda, Bernská dohoda), v roce 2000, v souvislosti se členstvím v WTO, přistoupila Albánie též k dohodě TRIPS. Závazek dodržování a boje proti porušování autorských práv je zakotven též ve Stabilizační a asociační dohodě mezi Albánií a EU z roku 2006.

Zodpovědným orgánem v oblasti průmyslového vlastnictví je Generální ředitelství průmyslového vlastnictví (General Directorate of Industrial Property), které provádí registraci průmyslových patentů a ochranných známek.

Zodpovědným orgánem v oblasti autorských práv je Ředitelství pro autorská práva a další související práva spadající pod Ministerstvo kultury Albánie. (Drejtoria për të Drejtat e Autorit dhe të Drejtave të tjera të lidhura me to, Adresa: Rr. "Aleksandër Moisiu" Nr. 76, Ish-Kinostudio Shqipëria e Re, Tiranë, Webpage: www.dda.gov.al , e-mail: dda@kultura.gov.al, tel.: +355 4 232008, +0355 4 2271324, +0355 4 2222508.

5.5 Trh veřejných zakázek

Zadávání veřejných zakázek je prováděno v souladu s příslušnou legislativou, kterou jsou následující zákony: zákon č. 9643 ze dne 20. 11. 2006, ve znění zákona č. 9800 ze dne 10. 9. 2007, zákon č. 9855 ze dne 26. 12. 2007, zákon č. 10170, ze dne 22. 10. 2009, zákon č. 10 309, ze dne 22. 7. 2010, zákon č. 22/2012, zákon č. 131/2012, zákon č. 182/2014, zákon 162/2020 a dále rozhodnutí předsedy vlády č. 914 ze dne 29. prosince 2014 „O schválení pravidel veřejného zadávání“, ve znění pozměněného rozhodnutí č. 402, ze dne 13.5.2015 a rozhodnutí č. 823, ze dne 23.11.2016. Legislativa je velmi složitá a nepřehledná, proto v případě nejasností či námitek ve fázi zadání a vyhodnocení výběrového řízení je doporučena konzultace s místním právníkem.

Za přípravu, vypsání a vyhodnocení tendru podle příslušných zákonů je zodpovědná organizace, která bude uzavírat s nabízejícími firmami budoucí kontrakt. Zákon tuto organizaci označuje za „contracting authority“. Podle výše uvedeného rozhodnutí předsedy vlády č. 914 je neméně možné oddělit v určitých případech „contracting authority“ od „procurement authority“, tedy organizace, která zadává a vyhodnocuje tendr (může být nadřízené ministerstvo nebo organizace, která má s danou zakázkou největší zkušenost a může tak obstarat poptávané zboží či služby i pro jiné organizace). Plně znění zákona 162/2020 a rozhodnutí předsedy vlády č. 914 v anglickém jazyce je ke stažení na webových stránkách Agentury pro veřejné zakázky.

Za účelem aplikace různých podmínek v rámci výběrového řízení jsou zákonem stanoveny peněžní limity vycházející z předpokládané ceny zakázky:

- 1 vysoký limit (1 200 mil. ALL pro veřejné práce, 200 mil. pro zboží a služby),
- 1 nízký limit (12 mil. ALL pro veřejné práce, 8 mil. ALL pro zboží a služby).

Výběrová řízení mohou mít 8 forem:

- 1 otevřená procedura (pro zakázky nad 12 mil. ALL u veřejných prací a 8 mil. ALL u zboží a služeb),
- 1 omezená procedura (pouze pro vybrané firmy),
- 1 vyjednávací řízení s předchozím vyhlášením tendru,
- 1 vyjednávací řízení bez přechodního vyhlášení tendru,
- 1 řízení na konzultační služby,
- 1 soutěž designu,
- 1 žádost o návrh (pro zakázky od 800 tis. do 8 mil. ALL)
- 1 procedura malé hodnoty (zakázky pod 800 tis. ALL).

Ve zdravotnictví jsou výběrová řízení pro nákupy do 3 mil. EUR považována jako "národní" a zahraniční společnost se jich může účastnit pouze prostřednictvím svého místního distributora.

U zakázek nad vysoký peněžní limit je tendrová dokumentace vyhotovena v albánštině i angličtině. Jinak pouze v albánštině. Výběrová řízení financovaná mezinárodními institucemi mají jiné zadávací podmínky (podle mezinárodních standardů) a financující instituce dohlíží na jejich dodržování.

Všechna výběrová řízení musí být podle zákona o státních zakázkách zveřejněna na stránkách Public Procurement Agency. Tato agentura podléhá přímo pod předsedu vlády a v řadě případů, zejména pak u zakázek, které se týkají více rezortů nebo institucí, připravuje podklady pro vypsání tendru, tendr zveřejní a vyhodnotí.

V roce 2020 byla přijata nová legislativa pro armádní akvizice (zákon 36/2020) a navazující rozhodnutí předsedy vlády č. 1085/2020 a 1170/2020 ze dne 24.12.2020. Akvizice vojenského materiálu a služeb připravuje akviziční odbor ministerstva obrany, který připraví zadávací dokumentaci výběrového řízení. Toto řízení neprobíhá formou veřejného tendru, ale poptávkového řízení přímo oslovených firem. Pokud by zahraniční firma měla zájem být v budoucnu v rámci poptávkového řízení oslovena, může zaslat svoji informativní nabídku na ministerstvo obrany. To jí pak dle vlastního uvážení do poptávkového řízení zařadí či ne. Tendry ministerstva obrany, které nemají charakter vojenského materiálu a služeb jsou zveřejňovány na stránkách Public Procurement Agency. Tendry lze vyhledat v části Contract Notice/Advance Search a do vyhledávacího pole Contract Authority zadat v albánštině „Ministria e Mbrojtjes“ (Ministerstvo obrany).

Tendry se neúměrně protahují, zejména pak jejich vyhodnocení. Často bývá tendr zrušen a vypsán znovu po nějaké době, někdy i za rok či déle. Při změně politické reprezentace dochází někdy i k rušení již vyhraných tendrů nebo dokonce i podepsaných kontraktů. Tímto postupem tak albánské vlády přišly o stovky milionů EUR v podobě prohraných arbitráží s vítězem tendru.

Pokud má firma podezření o neregulérnosti výběrového řízení, může se odvolat k tzv. Public Procurement Commission. Jde o veřejně právní instituci podřízenou předsedovi vlády. Rozhodnutí této instituce je možné nechat následně přezkoumat soudem.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Používání standardních platebních instrumentů v mezinárodním styku, jako jsou např. akreditivy, je možné. Běžnější je nicméně používání hladkých plateb. Pokud partner otevřít akreditiv odmítne, doporučujeme žádat o platby předem v maximální možné výši a to nejméně do té doby, dokud nedojde k prověření bonity obchodního partnera a jeho postoji k honorování svých závazků. Jako v každé zemi, tak i v Albánii je možno se setkat s nesolventností a nespolehlivostí zákazníka. Průměrná splatnost faktur se pohybuje kolem 1 měsíce, avšak některé české firmy mají zkušenosti se zpožděním plateb i o více než 3 měsíce. Délka splatnosti (zpoždění) se liší podle rychlosti obrátek v jednotlivých odvětvích.

Vymahatelnost práva je v Albánii stále nízká. Soudy jsou pomalé a zahlcené stížnostmi. Proto se doporučuje mít v kontraktu soudní nebo arbitrážní doložku s určením příslušného soudu či arbitráže. Albánie je od roku 2000 signatářem "New York Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards", nicméně na rozdíl od albánské arbitráže, nebylo přímé vykonání cizích arbitrážních rozhodnutí zatím implementováno do místního zákona. Místní soudy se tak při implementaci cizích arbitrážních rozhodnutí musí opírat o legislativní ustanovení týkající se vykonání rozhodnutí cizích soudů, což není právně zcela čisté a může přinést řadu komplikací. Pokud jde o uznávání cizích soudních rozhodnutí, tak je Albánie signatářem "The Hague Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Judgments in Civil and Commercial Matters, 1971".

Kontakty na právní kanceláře pro využití v případném sporu jsou uvedeny v kap. 6.2.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Pro cestu do Albánské republiky potřebuje občan ČR platný cestovní, diplomatický nebo služební pas nebo občanský průkaz. Mezi Albánií a zeměmi EU je bezvízový styk. Maximální doba bezvízového pobytu v Albánii pro občany ČR je 90 dní během 180denního období. Toto období se začíná počítat od prvního dne prvního vstupu do Albánie. Jednotlivé pobyty se následně sčítají. Vstup do země je bez poplatku. Pro vstup do Albánie není předepsáno žádné povinné očkování, očkovací průkaz není vyžadován. Před dlouhodobým pobytem lze doporučit očkování proti hepatitidě A, event. B.

Přímé letecké spojení mezi Prahou a Tiranou je pouze v letní sezóně. Cestovat s přestupem lze např. přes Miláno, Vídeň, Mnichov, Frankfurt, Bělehrad či Istanbul. Z mezinárodního letiště v Tiraně trvá cesta do centra 30 minut a taxi stojí cca 20 EUR. Při cestě motorovým vozidlem je povinná tzv. zelená karta mezinárodního pojištění, malý technický průkaz a mezinárodní řidičský průkaz. Při cestě zapůjčeným vozidlem je třeba při hraniční kontrole předložit ověřenou plnou moc prokazující dispoziční právo řidiče k vozidlu. Síť benzínových čerpadel je vyhovující. Ubytovací služby v Tiraně a hlavních letoviscích na pobřeží jsou na dobré i velmi dobré úrovni.

Základní informace o cestování do Albánie jsou dostupné na stránkách Ministerstva zahraničních věcí, v sekci [Cestujeme](#). Mobilní sítě pokrývají města i většinu venkovských oblastí. V horských oblastech jsou však místa bez pokrytí mobilním signálem. V případě cest do odlehlých oblastí doporučujeme informovat o plánované trase a jejím časovém harmonogramu konzulární úsek Velvyslanectví ČR v Tiraně (kontakt viz 6.1 prostřednictvím e-mailu či internetové aplikace [DROZD – Dobrovolná registrace občanů ČR v zahraničí](#)).

Zdravotní péče v Albánii je na nízké úrovni. Ve větších městech (Tirana, Durrës, Vlora, Shkodra) vznikly nicméně soukromé polikliniky, které poskytují zdravotní péči na úrovni zemí EU, ale je třeba počítat s tím, že za provedené lékařské zákroky či operace je nutno platit. Ve větších městech je dostatek lékáren vybavených dostatečným množstvím léků. Cestovatelé by měli mít s sebou všechny léky, které dlouhodobě užívají. Doporučuje se uzavření cestovního zdravotního pojištění.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Občané Evropské Unie jsou osvobozeni od povinnosti získat pracovní povolení, nicméně musí získat od pracovního úřadu tzv. „Výjimku z pracovního povolení“, ke které je potřeba předložit obdobné formality, jako k pracovnímu povolení. Při práci delší jak 3 měsíce musí mít též povolení k pobytu.

Žádost se podává na úřad práce regionálně příslušný sídlu firmy, případně na národní úřad práce. Přílohou žádosti jsou požadované údaje, např. fotokopie pasu spolu s fotokopii stránky, ve které je vyznačen den vstupu do Albánie, potvrzení o nejvyšším ukončeném vzdělání, dosavadní praxe, výpis z trestního rejstříku, předběžná pracovní dohoda mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, výpis z obchodního rejstříku zaměstnavatele, jeho identifikační kód (NIPT), předběžná žádost o registraci zaměstnance u daňového a sociálního úřadu atd. Bližší informace je možno získat na portále veřejných služeb [ADISA](#), na internetových stránkách agentury [AIDA](#) (Albanian Investment and Development Agency), stránkách [KPMG Albania](#) nebo advokátní kanceláře [Boga & Associates](#).

Příspěvek na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění je regulován zákonem č. 1114 ze dne 30. 7. 2008. Pro rok 2023 platí, že zaměstnanci, osoby samostatně výdělečně činné a osoby platící dobrovolný příspěvek platí příspěvky ze mzdy, která dosahuje minimální výše 40 000 ALL hrubého platu, zatímco maximální výše mzdy pro výpočet příspěvku činí 132 312 ALL hrubého platu.

Příspěvek na sociální zabezpečení činí 27,9 %, z toho je placeno: 16,7 % zaměstnavatelem (15,0 % sociální pojištění, 1,7 % zdravotní pojištění) a 11,2 % zaměstnancem (9,5 % sociální pojištění, 1,7 % zdravotní pojištění). Pro osoby samostatně výdělečně činné a osoby platící dobrovolný příspěvek na zdravotní pojištění je základem dvojnásobek minimální mzdy, tj. 80 000 ALL hrubého platu (platí tím za sebe 3,4 %).

5.9 Veletrhy a akce

Nejvýznamnějším veletrhem roku je **Tirana International Trade Fair (8.–11. 11. 2023)**. Aktuální informace jsou dostupné na webových stránkách organizátora veletrhu, kterým je [KLIK EKSPÓ GROUP](#). I když se jedná o všeobecný mezinárodní veletrh, jeho velikost je srovnatelná s regionální výstavou v ČR. Většina expozic je místní proveniencí, zahraniční vystavovatelé jsou téměř výhradně z okolních zemí nebo zemí širšího regionu (Srbsko, Řecko, Turecko).

Ze specializovaných veletrhu stojí za zmínku **International Agribusiness and Agro-Technology Expo, AGROTECH Expo 2023 (11. 10. 2023)**, pořádaný [ExpocityAlbania](#) (Tirana). Vystavovateli jsou většinou místní dealeri zemědělských strojů, chemikálií a hnojiv.

Obecně lze říci, že úroveň veletrhů a výstav je v Albánii velmi nízká, vystavují zde převážně albánské firmy a firmy z regionu. Informace o hlavních veletrzích lze získat na stránkách pořadatele [ExpocityAlbania](#). Aktuální informace o všech dalších veletrzích (nejen v Albánii) jsou k vyhledání na webových stránkách [AUMA](#).

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví ČR v Tiraně

Rruga Skënderbej 10, Tirana

Tel.: +355 4 2234 004, 2232 117

Fax: +355 4 2232 159

E-mail: tirana@embassy.mzv.cz

Web: www.mzv.cz/tirana

Obchodně-ekonomický úsek

Tel.: +355 4 2234 004, 2232 117

Fax: +355 4 2232 159

E-mail: Commerce_tirana@mzv.cz

Spojení z letiště do centra města:

Letiště Matky Terezy (známé i jako Rinas) leží necelých 20 km od Tirany; silnice je nová a kvalitní. Pro dopravu z letiště do Tirany doporučujeme taxi, lze využít i autobusového spojení do centra města (odjezd z letiště od 7 do 19h každou celou hodinu). Budova velvyslanectví se nachází v centru města v ulici Skënderbej, kde vedle ZÚ Tirana sídlí i další zastupitelské úřady (ulici místní obyvatelé a hlavně taxikáři znají jako „Ambasádní čtvrť“, albánsky: „Blloku Ambasadave“). Ulice Skënderbej je vedlejší ulicí vedoucí z třídy Kavajës na třídu Durrresi. Obě tyto třídy vedou z náměstí Skanderberg, které je centrem města.

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

- 1 Hygea Hospital Tirana, tel.: +355 42 390000, záchranná služba nemocnice tel.: +355 42 323000
- 1 American Hospital v Tiraně, tel.: +355 42 35 75 35
- 1 integrovaný systém: 112
- 1 rychlá lékařská pomoc: 127
- 1 dopravní policie: 126
- 1 policie: rychlý zásah: 129
- 1 hasiči: 128

Nelze zaručit, že na uvedených číslech hovor převezme osoba, která bude hovořit i jinak než albánsky. Pokud bude nutná ambulance v oblasti hlavního města Tirany, lze se obrátit na Emergency Response Team (ERT), tel. číslo: +355 (0) 682112112; posádky hovoří anglicky a poskytnou první bezodkladnou pomoc, případně převezou pacienta do nemocnic.

Kontakty na právní kanceláře pro využití v případném sporu:

- 1 **Kalo & Associates**, Perparim Kalo – managing partner, Tirana office: Kavaja Avenue, G-KAM Business Centre, 4th Floor, Tirana – Albania, tel.: +355 42 233 532, fax: +355 42 224 727, e-mail: info@kalo-attorneys.com, web: www.kalo-attorneys.com.
- 1 **Boga & Associates**, Genc Boga – ředitel, Ibrahim Rugova street, Green Park, Tower I, P.O. Box 8264, Tirana, Albania, tel.: +355 4 2251 050, fax: +355 4 2251 055, e-mail: boga@bogalaw.com, web: www.bogalaw.com.
- 1 **LPA Law Firm Albania**, Oltjam Hoxhilli – managing partner, Tirana office: Rruga E Bogdanave, EuroCol Building 5th Floor, Tirana – Albania, tel.: +355 4 48 05 499, fax: +355 4 22 20 222, e-mail: info@lpalbania.com, web: www.lpalbania.com.
- 1 **PRiZM Law Firm** (bývalý realizátor projektu PROPEA v Albánii), adresa: Rr. „Andon zako Cajupi“, Nd.3, H.11, K.2, Zyra Nr.3, Tirane, kontaktní osoba: Ms. Enida Sena, advokát, tel.: +355 68 22 07 449, e-mail: enida.sena@prizm.al

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Vedení země:

- 1 [Prezident](#)
- 1 [Parlament](#)
- 1 [Vláda](#)

Ministerstva a důležité státní hospodářské instituce:

- 1 [Ministerstvo pro Evropu a zahraniční věci](#)
- 1 [Ministerstvo financí a hospodářství](#)
- 1 [Ministerstvo vnitra](#)
- 1 [Ministerstvo obrany](#)
- 1 [Ministerstvo zemědělství a rozvoje venkova](#)
- 1 [Ministerstvo infrastruktury a energetiky](#)
- 1 [Ministerstvo školství a sportu](#)
- 1 [Ministerstvo zdravotnictví a sociální ochrany](#)
- 1 [Ministerstvo spravedlnosti](#)
- 1 [Ministerstvo kultury](#)
- 1 [Ministerstvo turistiky a životního prostředí](#)
- 1 [Albánská elektroenergetická společnost](#)
- 1 [Energetický regulační úřad](#)
- 1 [Vládní investiční a rozvojová agentura](#)
- 1 [Statistický úřad](#)
- 1 [Albánská národní banka](#)
- 1 [Agentura pro veřejné zakázky](#)
- 1 [Národní podnikatelské centrum](#)

Významné podnikatelské svazy:

- 1 [Asociace zahraničních investorů](#)
- 1 [Obchodní a průmyslová komora Tirany](#)
- 1 [Podnikatelský svaz Albánie](#)
- 1 [Konfederace albánského průmyslu](#)

Úřady a mise mezinárodních organizací v Albánii:

- 1 [Mezinárodní měnový fond](#)
- 1 [Delegace Evropské unie v Tiraně](#)
- 1 [Rozvojový program OSN v Albánii](#)
- 1 [Světová banka](#)
- 1 [Evropská banka pro obnovu a rozvoj](#)
- 1 [Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě](#)
- 1 [Americká agentura pro mezinárodní pomoc](#)
- 1 [Rada Evropy v Albánii](#)